

Aan de leden van
Bestuurlijk Overleg PUmA

**Programma Uitvoering
met Ambitie**

Programmabureau

Rijnstraat 8
Postbus 30945
2500 GX Den Haag
Interne postcode 881
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

S.H.J. VandeVondele

Kamer A07 51
T 070-33 94014
sam.vandevondele
@minienm.nl

verslag

Bestuurlijk Overleg Programma Uitvoering met Ambitie

Vergaderdatum en -tijd 28 juni 2012 16.00-17.00 uur
Vergaderplaats ELenI, Prins Clauslaan 8 Den Haag, Utrechtse
Heuvelrugzaal

Kopie aan

Aanwezig

I&M staatssecretaris Atsma (voorzitter), dhr. Riedstra, mw. Muiser
VenJ dhr. IJzerman, mw. Speller
OM mw. Bloos
IPO mw. Klip, dhr. Talsma, dhr. Van der Wal, mw. Roozmond, mw. Kiès
VNG dhr. Lamers, dhr. De Vet, mw. Hillen
UvW dhr. Kraaij (mede ipv dhr. Verwolf)
PUmA dhr. Schartman, dhr. VandeVondele (PUmA, verslag)

Verhinderd

minister Opstelten, minister Spies

1 Opening, mededelingen

Staatssecretaris Atsma opent de bijeenkomst en heet iedereen welkom.
De ministers van VenJ en BZK zijn helaas verhinderd. Er volgt een voorstelronde.

De volgende mededeling over handhaving, afkomstig van de aan PUmA
deelnemende partijen, wordt voor kennisgeving aangenomen:

*De afgelopen twee jaren heeft de focus van de gemeenten en provincies sterk
gelegen op de totstandkoming van de RUD's. Naar verwachting resulteren de
inspanningen in de meeste regio's de komende maanden in een definitief besluit
tot oprichting van een RUD. Daarmee ontstaat er ruimte voor de betrokken
bestuurders en hun medewerkers om gezamenlijk meer aandacht te geven aan de
inhoudelijke aspecten van de RUD-taken, in het bijzonder aan de vraag hoe te
komen tot een betere milieuhandhaving bij zowel BRZO-bedrijven als bij andere
bedrijfsmatige activiteiten.*

*Ter ondersteuning hiervan wordt na de zomer, op basis van het besprokene in de
bestuurlijke gesprekken tussen VNG, IPO en OM over de afstemming bestuur en
OM en de (voorlopige) resultaten van de nu lopende pilots over dit onderwerp, in
PUmA-verband gestart met activiteiten op regionaal en landelijk niveau.
Uitgangspunt hierbij is de gezamenlijke overtuiging van de bij PUmA betrokken*

partijen dat de handhaving professioneler, onafhankelijker, minder bureaucratisch, vertrouwenwekkender, meer in gezamenlijkheid en op regionaal niveau geprogrammeerd en uitgevoerd moet worden. Het doel is dat in alle regio's een gemeenschappelijk beeld ontstaat van de benodigde organisatorische voorzieningen, afspraken en rolverdeling tussen bestuurders en RUD, teneinde de milieuhandhaving in de regio méér te laten zijn dan een optelsom van gemeentelijke handhavingsprogramma's.

2 Vaststelling agenda

Op verzoek van IPO worden de volgende punten toegevoegd:

- AMvB witte vlekken, mede i.v.m. AO Risicobeleid en Externe Veiligheid d.d. 27 juni jl. (zie agendapunt 4);
- Inbreng rijkstaken (zie agendapunt 5);
- Omgevingsloket online (zie agendapunt 10);
- Wet VTH (zie agendapunt 10).

3 Verslag van de vergadering van 15 februari 2012

Het verslag wordt zonder opmerkingen vastgesteld.

4 Stand van zaken RUD-vorming

Met de stukken is een bijgewerkt overzicht met de stand van zaken per provincie meegestuurd. Hierin staan ook de zgn. 'witte vlekken-gemeenten' vermeld. Volgens VNG behoeft dat lijstje nog verdere aanvulling, zo zijn er nog bepaalde gemeenten in de provincie Utrecht die in het lijstje ontbreken (**actie PUmA/VNG**).

De staatssecretaris meldt dat overeenkomstig het uitdrukkelijke verzoek van de Tweede Kamer, de provincies en een aantal gemeenten in Friesland de voorbereidingen van de AMvB tijdelijke overdracht bevoegdheden doorgaan, zodat het Rijk hier in het uiterste geval mee kan interveniëren richting de witte vlekken. Op dit moment worden de reacties op de consultatie verwerkt, hierna volgen voorhangprocedure en voorpublicatie. De AMvB zal direct na het zomerreces (3^e week van augustus) in de Ministerraad worden geagendeerd ter verkrijging van instemming met de voorpublicatie en de voorhang bij het parlement; na verwerking van de reacties zal de Raad van State zich over het ontwerp en eventuele grondwettelijke bezwaren zoals door de VNG aangevoerd, buigen. Uiteraard is juridische houdbaarheid een voorwaarde. De staatssecretaris geeft nog mee dat er bovendien een mogelijkheid is om in het kader van de Wgr een tariefdifferentiatie aan te brengen, mits de partners in de RUD dit oppakken.

VNG meent dat de AMvB onnodige druk op het proces zet. Zowel vanuit psychologisch als bestuurlijk oogpunt is dit onverstandig, nu het bestuurlijk traject in veel gemeenten nog niet is afgerond. Uit onderzoek van professor Elzinga (RU Groningen) in opdracht van VNG komt bovendien naar voren dat de AMvB volgens de professor een grondwettelijke/staatsrechtelijke grondslag ontbeert. VNG herinnert aan de Code Interbestuurlijke Verhoudingen: adviesronden dienen minimaal twee maanden te duren als geen voorafgaande consultatie heeft plaatsgevonden.

IPO is het oneens met VNG: voor de provincies in hun rol van regisseur is druk op de ketel juist noodzakelijk. En het blijkt ook te werken: het aantal witte vlekken is als gevolg van deze 'stok achter de deur' al afgenomen. Of heeft VNG een

alternatief drukmiddel achter de hand? VNG meent dat dit alternatief er inderdaad is, nl. een aanwijzing op grond van artikel 5.8 van de Wabo, maar volgens IenM is de grondslag daarvan te beperkt.

De staatssecretaris meent met IPO dat, om de startdatum van 1 januari 2013 te kunnen halen, het echt nodig is de druk op te voeren. Juist nu de AMvB nog niet inzetbaar is, gaan weer andere gemeenten bewegen. Het voorstel van VNG om op korte termijn strategisch overleg te voeren over als witte vlek aangemerkte gemeenten met wellicht valide motieven - VNG noemt bijvoorbeeld Voorschoten en Wassenaar die in een fusieproces zijn verwickeld -, vindt de staatssecretaris een goed idee (**actie PUMA**).

IPO verzoekt het Rijk om duidelijkheid over het werken met contracten. IenM merkt op dat in de package deal van juni 2009 is opgenomen dat een andere organisatievorm dan een GR alleen mogelijk is op voorwaarde dat alle betrokken partijen daarmee instemmen en hiermee op een minstens gelijkwaardige wijze invulling wordt gegeven aan de randvoorwaarden voor de robuuste landsdekkende uitvoeringsstructuur. In de Stuurgroep PUMA d.d. 8 juni jl. is afgesproken een analyse te maken van concrete gevallen waarin men opteert voor de contractsvorm. Daarbij dient boven tafel te komen waarom men geen GR wenst (motieven) en wat het verschil is tussen de betreffende contracten en GR-en. Er zullen indringende bestuurlijke gesprekken worden ingepland, om te beginnen met de Friese gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland ('OWO'). Voor 1 september a.s. moet dit alles tot een helder beeld leiden. BZK heeft zich tijdens de Stuurgroep bereid verklaard een toelichting te geven aan de betreffende regio's: met de GR zijn er meer mogelijkheden dan men denkt. VNG is blij met dit aanbod; overigens heeft ook VNG zelf modellen beschikbaar van een lichtere gemeenschappelijke regeling.

IPO vraagt helderheid over de concrete participatie van het OM bij de RUD-vorming. Het OM geeft aan dat men altijd aan tafel zit wanneer er een concrete aanleiding is om dit te doen, dat wil zeggen als handhaving op de agenda staat. Er hebben het OM nog geen klachten bereikt van RUD's. Kortgeleden heeft nog een goede bijeenkomst plaatsgevonden van de RUD-kwartiermakers met de betrokken officieren van justitie.

Alle partijen concluderen dat het landelijk beeld nog niet stabiel is; voor 1 januari 2013 zal er nog heel wat moeten gebeuren. Per die datum dienen in ieder geval de gemeenschappelijke regelingen te zijn goedgekeurd en de directeuren te zijn benoemd. Operationalisering kan vervolgens plaatsvinden in het eerste kwartaal van 2013. In het extra BO van september a.s. zal een duidelijke lijn worden vastgesteld en gecommuniceerd over de witte vlekken, de AMvB en de contracten (**actie PUMA**).

5 Concept rapport kosten vorming RUD's

Naar aanleiding van het vorige BO PUMA is het project Financiën herstart. Door Rijk, IPO en VNG zijn de totale transitiekosten en de ontwikkeling van de exploitatie in beeld gebracht. Andere kosten, die ICT, kennis en de impact van de kwaliteitseisen betreffen, zijn zo goed als mogelijk in beeld gebracht. Met de stukken is het concept-rapport toegestuurd, tezamen met een beslispuntennotitie. Dhr. Schartman licht toe dat er landelijk na zes jaar sprake is van een efficiencywinst van ruim €40 mln per jaar. De aanloopkosten zijn - als

gemiddelde voor provincies en gemeenten - in zes jaar terugverdiend. De nog niet gekwantificeerde ICT-(ontvlechting-)kosten worden in beeld gebracht bij de evaluatie van de RUD's.

Alle partijen stemmen in met de rapportage. Anders dan eerder met het rapport van Deloitte ('Kosten-batenanalyse omgevingsdiensten', juni 2009), is ook VNG blij met de doorrekening. VNG meent net als IPO dat het rapport voldoet aan de eisen van een onderzoek in het kader van art. 2 Fvw, zoals afgesproken in het meest recente Overhedenoverleg naar aanleiding van de discussie daar over de € 100 mln efficiencykorting uit het Regeerakkoord. Artikel 2 Fvw bepaalt dat de financiële consequenties voor gemeenten in kaart moeten worden gebracht als beleidsvoornemens van het Rijk gevolgen hebben voor de uitoefening van taken of activiteiten door gemeenten. Dat is met dit rapport derhalve gebeurd.

De staatssecretaris zegt begrip te hebben voor de zorgen van VNG over de € 100 mln. Echter, het Vijfpartijenakkoord heeft de korting in stand gehouden. Daarmee is de korting een gegeven. Overigens is de korting in de septembercirculaire van 2011 generiek verklaard.

Nu uit eerder genoemd rapport blijkt dat gemeenten uiteindelijk een efficiencywinst van €24 mln behalen, concludeert VNG dat gemeenten straks dus €76 mln (€ 100 - € 24 mln) structureel tekort komen en dat hier een oplossing voor moet worden gezocht.

Bovendien, zo geven VNG en IPO aan, is een inverdientijd van zes jaar in het openbaar bestuur ongebruikelijk en onredelijk lang. Verzocht wordt deze terug te brengen tot vijf jaar. Op grond van art. 2 Fvw moet, aldus VNG, compensatie door het Rijk plaatsvinden, net als eerder bij de Wabo. VNG legt hiervoor een claim van € 28 mln bij het Rijk neer. Als handreiking zijn VNG en IPO bereid de inverdieneffecten van gemeenten en provincies te cumuleren, onder voorwaarde dat er sprake is van een financiële compensatie.

In reactie hierop benadrukt dhr. Schartman dat het niet zo is dat art. 2 Fvw zegt dat 'het Rijk betaalt als men bepaalt'. Het artikel laat ruimte voor betaling uit de inverdieneffecten. De staatssecretaris verzoekt partijen te bezien of de 'inverdientijd' ook op andere wijze kan worden bekort, bijvoorbeeld door een nog efficiëntere inrichting van de RUD's of door de RUD's meer taken te laten uitvoeren. Dhr. Schartman geeft nog mee dat de netwerk-RUD structureel duurder is dan een 'klassieke' RUD.

Volgens IPO kan het Rijk ook behulpzaam zijn door, conform de package deal, rijkstaken in te brengen. Dhr. Schartman meldt dat hier aan wordt gewerkt: er vinden nu enkele pilots plaats. Niet zeker is in hoeverre dit invloed zal hebben op de kosten.

De staatssecretaris concludeert dat de verschillende opties onder de loep worden genomen (**actie IenM/IPO/VNG**):

- Onderzocht wordt of de inverdientijd kan worden ingekort en of er compensatie door het Rijk kan plaatsvinden voor het eerste jaar.
- Bekeken wordt of en hoe meer efficiencywinst kan worden behaald, waarbij kan worden gedacht aan het inbrengen van meer taken.

Beseft moet worden dat de financiële kaders van het Rijk momenteel zeer scherp zijn. VNG wijst er op dat er een probleem ontstaat als het Rijk niet spoedig een handreiking doet.

Besloten wordt nog een extra Stuurgroep en Bestuurlijk Overleg in te plannen direct na het zomerreces, dus omstreeks 1 september (**actie PUMA**). Einde van

de zomer volgt een brief van het Rijk naar de Tweede Kamer waarin genoemde opties zijn uitgewerkt.

6 IPO-advies 'Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving risicovolle bedrijven in het RUD-stelsel'

Met de stukken is het definitieve IPO-advies meegestuurd. IPO geeft aan met alle betrokken partijen te hebben gesproken, de reacties waren positief.

Het Bestuurlijk Overleg stemt in met de hoofdlijnen van het IPO-advies Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving risicovolle bedrijven in het RUD-stelsel. Het navolgende wordt besloten:

- Zes RUD's uit het landsdekkende stelsel krijgen een specialisatie voor de VTH-taken ten aanzien van inrichtingen die onder BRZO en/of IPPC categorie 4 vallen.
- De directeurs van de BRZO-RUD's sturen de Wabo-brede uitvoering van de VTH-taken, met uitzondering van de gemeentelijke BRIKS-taken (en dus niet bouwtaken, zoals vermeld op de agenda), aan. De gemeenten voeren hun BRIKS-taken uit in goede afstemming met de BRZO-RUD's.
- De directeurs van de BRZO-RUD's worden door het bevoegd gezag gemandateerd onder meer om bestuursrechtelijk op te treden tegen milieuovertredingen door een BRZO- of IPPC-categorie 4-bedrijf. De directeur van de BRZO-RUD is eindverantwoordelijk voor de inzet, de kwaliteit en de aansturing van de medewerkers, ongeacht de locatie van de medewerkers. Afspraken tussen het bevoegd gezag en de directeur van de BRZO-RUD en over de BRZO-RUD en de overige RUD's worden in een mandaatregeling vastgelegd.
- De MHC-kennis van de Inspectie SZW blijft conform de wens van de Tweede Kamer op centraal niveau bij elkaar. Coördinatie tussen de werkzaamheden van de rijksinspecties en de BRZO-RUD's kost echter veel tijd. Daarom moet de afstemming tussen de BRZO-RUD's en de rijksinspecties verder worden uitgewerkt. IPO en VNG bepleiten in dit verband om de BRZO-werkzaamheden van de rijksinspecties onder eenduidige aansturing van de BRZO-RUD-directeuren te brengen. De uitwerking van de afstemming wordt geagendeerd voor het volgende BO (**actie PUMA**).
- Eén BRZO-RUD, de DCMR, heeft een bijzondere coördinerende verantwoordelijkheid.
- Het programma LAT-rb zal een nader uit te werken plaats krijgen binnen het nieuwe RUD-stelsel.
- Het streven is dat de BRZO-RUD's op 1 januari 2013 zijn opgericht.

Alle vervolgacties, waaronder die betreffende een bestuurlijk platform, een uniforme handhavingsstrategie en een kenniscentrum, zullen in overleg met betrokken partijen nader worden uitgewerkt, waar relevant binnen het kader van de ontwikkeling van het RUD-stelsel. De benadering van bedrijven, zoveel mogelijk volgens één aanspreekpunt, maakt deel uit van die acties. De uitwerking van deze vervolgacties wordt geagendeerd voor het eerstvolgende BO (**acties PUMA/IPO**).

7 Gewijzigde set kwaliteitscriteria

De kwaliteitscriteria zijn bedoeld om de uitvoering van VTH-taken in het Omgevingsrecht te professionaliseren en de kwaliteit in de organisatie te borgen. De ervaring die tot nu toe is opgedaan met de toepassing van de kwaliteitscriteria

2.0 en met het gebruik van de zelfevaluatietool, is gebruikt om te komen tot de op 8 juni jl. door de Stuurgroep PUmA geaccordeerde set kwaliteitscriteria 2.1. Met de stukken is een notitie meegestuurd waarin wordt uiteengezet op welke punten deze set afwijkt van de set 2.0. Het effect van de nieuwe set is dat de RUD's sneller robuust zijn en de gemeenten met betrekking tot de achterblijvende taken eerder aan de kwaliteitscriteria kunnen voldoen.

Het Bestuurlijk Overleg gaat akkoord met de gewijzigde set kwaliteitscriteria en stelt deze vast. De set wordt medio september via de website van PUmA beschikbaar gesteld.

8 Vaststelling RUD-I standaarden

Het Bestuurlijk Overleg erkent dat het noodzakelijk is de informatie-uitwisseling tussen de RUD's en de andere milieuhandhavende instanties te standaardiseren. Om deze doelstelling naderbij te brengen wordt besloten dat **(acties**

PUmA/IPO):

- De RUD-ICT standaarden binnen de RUD's voor alle informatie-uitwisseling voor de VTH-Wabotaken gebruikt worden.
- Alle RUD's zaakgericht werken.
- Gebruik gemaakt wordt van een gemeenschappelijke zaaktypencatalogus.
- De gemeenschappelijke zaaktypencatalogus nu nog onder beheer van IPO (provincie Zuid-Holland) valt, maar dat IPO/PUmA het beheer van de zaaktypencatalogus voor een periode van 2 jaar organiseert.

Het Bestuurlijk Overleg gaat ermee akkoord de regierol voor dit onderwerp bij de provincies neer te leggen. Op verzoek van VNG wordt hierbij aangetekend dat het belangrijk is dat er voldoende draagvlak voor deze standaardisatie bij de individuele RUD's aanwezig is.

9 Communicatie

In het land wordt veel belang gehecht aan informatie over de uitkomsten van het Bestuurlijk Overleg. Iedereen gaat akkoord met de navolgende communicatielijnen:

- op vrijdag 29 juni wordt door PUmA een concept tekst voorgelegd aan de deelnemende organisaties **(actie PUmA)**;
- de reactietijd is tot vrijdag 29 juni 17.00 uur **(actie allen)**;
- op maandag 2 juli worden de uitkomsten (genomen besluiten) van dit overleg op hoofdlijnen gemeld op de website van het programma **(actie PUmA)**.

De Tweede Kamer zal na het zomerreces worden geïnformeerd over de uitkomsten van dit BO. De bovengenoemde met alle partijen afgestemde tekst zal daarbij de leidraad vormen.

10 Rondvraag en sluiting

Olo

IPO merkt op dat het digitaal indienen van een omgevingsvergunning via het Omgevingsloket online (Olo) twee jaar na de start van de Wabo van start zou gaan. Hier dreigt nu vertraging in te komen. IPO roept de staatssecretaris op er zorg voor te dragen dat het digitaal indienen daadwerkelijk op 1 oktober a.s. wordt verplicht. IenM gaat na of dit op problemen stuit **(actie IenM)**.

Nagekomen reactie IenM: Dit onderwerp hoort in het Strategisch overleg PIO (voorheen Wabo) thuis, waaraan ook IPO deelneemt. De beslissing over het uitstel van het verplicht digitaal indienen voor bedrijven, is ook in dat overleg

genomen. Naar aanleiding van de vraag van IPO zal dit punt opnieuw aan de orde komen in het Strategisch overleg PIO op 4 oktober.

**Programma Uitvoering
met Ambitie**
Programmabureau

Wetsvoorstel VTH

IPO pleit voor verlenging van de termijn van consultatie, omdat er naar de mening van IPO nog te veel fundamentele vragen bij het wetsvoorstel zijn. Besloten wordt de consultatieperiode niet te verlengen, maar ambtelijk intensief in overleg te gaan om zo snel mogelijk tot een goed wetsvoorstel te komen (**actie allen**).

De staatssecretaris sluit de bijeenkomst en dankt de aanwezigen voor hun komst.

CONCEPT